

конференция на циганското малцинство”, свикана през 1932 г. в Мездра, по инициатива на цигански организации във Враца и региона, прави опит да разшири влиянието на “Истикбал” в страната. Неин орган става появилият през януари 1933 г. в София вестник “Тербие” (“Възпитание” /тур./) с отговорен редактор Ш. Пашов. Изданието се самоопределя като “културно-просветен и организационен вестник на циганите-мохамедани в България” (Мизов 2006: 222-226; Томова 1998: 70-72).

Върхов момент в опитите за обединение на циганските организации е създаването в края на 1933 г. в София на Общия мохамедано-цигански национален културно-просветен и взаимоспомагателен съюз в България с председател Шакир Пашов, секретар Славе Илиев и касиер Мехмед Скендеров. Според информация на учредителите съюзът се създава от представители на няколко професионални организации и дружества — ковашко, калайджийско и взаимоспомагателно, дружество “Египет”, организация “Истикбал”. Новата организация си поставя за цел “да организира всички цигани (мохамедани и др.) в националната им принадлежност в България, за да създаде помежду им просветна, професионална и обща култура, а така също да оздрави на базата на законите в България религиозния им бит с ценни морални устои, да създаде организация за защита на материалните и духовните интереси на тая нация в страната, а и взаимоспомагателен институт чрез самопомощ” (ЦДА, ф. 264к, оп. 2, а.е. 8413, л. 7-12, 14, 28-29.). Но постъпките за регистриране на устава на организацията, направени в навечерието и непосредствено след преврата на 19 май 1934 г., получават отказ от Вътрешно министерство. Това става след като е сондирано и мнението на Министерството на външните работи, според което “циганите мюсюлмани у нас се организират по външно внушение” (Пак там, л. 1-3, 6, 14).

В статия във в. “Мир” Найден Шейтанов конкретизира това становище, като отбелязва, че става дума за “широка замислена организация, в която турското малцинство у нас ще образува центъра, а с българските цигани ще се сключи съглашение на религиозна почва, така че да се създаде общ фронт на мохамеданите в България [...]”. Първият изследовател на циганите в Бълга-